

חיי דעת

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

בגליון השבוע

עלון מס' 82

הלכות שבת • שימוש במערכות לטיהור מים • דין הוצאת פסולת עם מעט מהאוכל • דין תוית הדבוקה ע"ג החלה.
אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להועץ במורה הוראה.

חדיני שבת

האם מותר להשתמש בשבת במערכת לטיהור מים?

מקום הספק בזה הוא, מחמת שנעשה מעשה ברירה בטינון המים ע"י המערכת. (המדובר במערכת לא חשמלית המצויה בזמננו, ובחשמלית יכול להיות בעיות נוספות, ואין כאן המקום). וכל הנידון הוא רק לאדם שמקפיד שלא לשחות כלל אלא מים שעברו טיהור מחמת טעם לוואי שיש למים רגילים וכדו'. אבל לשאר בני אדם אין בזה שאלה של ברירה כלל, כיון שרוב בני אדם אינם מקפידים בזה וכפי שנתבאר לעיל בגליון הקודם.

בספר חוט שני (להגאון ר' ניסים קרליץ שליט"א ח"ב פרק כ"ה ס"ק ל"א) כתב להתיר זאת, והטעם כיון שאין הפסולת ניכרת במים ובמסננת (ורק לאחר פעמים רבות ניכר על המסננת קצת פסולת) אין זה נחשב למעשה ברירה. אבל דעת הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט"א (מובא במכתב שבסוף אורחות שבת ח"א עמ' תקט"ז) וכן דעת הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א (ספר אורחות שבת ח"א פרק שלישי סעיף ל"ט והערה ל"ז), שהדבר אסור אף שאין הפסולת ניכרת, שהרי אצל אדם זה החומרים המעורבים במים נחשבים לו כפסולת.

האם מועיל להוציא את הפסולת כשמוציא עמה קצת מהאוכל?

הט"ז (סימן שי"ט סעיף כ"ג) כתב, שכשנופל זבוב לתוך הכוס אין להוציא את הזבוב לבד מן הכוס, משום שבורר פסולת מתוך האוכל, אלא יוציא את הזבוב ביחד עם קצת משקה.

והנה ב' נידונים יש כאן:

- א. האם נחשב הזבוב כמעורב עם המשקה או לא. שאם אינו נחשב מעורב עם המשקה, שוב אין כאן מעשה ברירה כלל ויהא מותר להוציאו ללא משקה כלל [-לכאורה].
- ב. האם מועיל להוציאו ביחד עם קצת משקה. והרווח שיש בזה הוא: שע"י כך לא נברר הפסולת מן האוכל שהרי הם עדיין מעורבים יחד.

ומצינו מחלוקת בפוסקים בענין זה: דעת המ"ב שהזבוב נחשב מעורב עם המשקה, ומשום כך אסור להוציאו לבדו, שהרי הוא בורר

**וכמו כן, אם נשאר
פיסות קטנות של נייר
אפיה הדבוקות בתחתית
העוגה, אסור לקלפן בפני
עצמן, אלא רק עם חתיכה
מהעוגה שהן דבוקות
עליה.**

פסולת מתוך האוכל. אולם יש עצה שיוציא את הזבוב יחד עם קצת משקה, ומעתה שוב אין כאן מעשה ברירה, שהרי עדיין הפסולת-הזבוב מעורב עם האוכל-המשקה. (כן מבאר דעת המ"ב ממה שהתיר בכמה מקומות הוצאת הפסולת עם מקצת מן האוכל, ע"י ביאור הלכה ד"ה חייב.

וסימן תק"ד ס"ק כ'. ואם סובר כהחזו"א אין מקום להתיר זה, וכדלהלן. ועוד עיין פרי מגדים משב"ז ס"ק י"ג שג"כ מובח מדבריו כהכנת המ"ב).

אבל דעת החזו"א (א"ח סימן ג"א) שאין הזבוב נחשב מעורב עם המשקה שבכוס כיון שהוא צף ועומד בפני עצמו. ועוד, שאילו היה נחשב מעורב עם המשקה שבכוס, לא היה מועיל להוציאו עם קצת משקה, וכן בכל תערובת פסולת ואוכל לא מועיל להוציא את הפסולת עם קצת אוכל, והטעם - כיון שסוף סוף הרי תיקן את שאר האוכל שיהיה ראוי לאכילה, ומעשיו מוכיחים שעוסק בהפרדת הפסולת משאר האוכל ולא סתם בהפרדת האוכל זה מזה. וכל מה שאסר הט"ז להוציא את הזבוב לבדו מהמשקה היינו משום שהזבוב מעורב עם המשקה שנכנס בין כנפיו ועל גופו וכשמוציאו מהמשקה נפרדים ממנו טיפות המשקה שהיו מעורבות בו, ולזה מועיל העצה להוציאו עם קצת משקה, שע"י זה גופו נשאר מעורב עם המשקה שעליו.

ולסיכום: לדעת המ"ב מותר להוציא את הפסולת עם מקצת מן האוכל ולדעת החזו"א אסור, ולהלן נביא בעז"ה עוד כמה דוגמאות שיש בהם נפק"מ בין המ"ב לחזו"א.

לעילוי נשמת

הר"ר יוסף טוד ז"ל בן הר"ר אפרים פישל ז"ל
נלב"ע ג' אב
תנצב"ה

הלכות שבת - המשך

כוס שנפלו לתוכה הרבה זבובים האם מותר להוציאם מהכוס עם קצת משקה?

עד עתה דברנו על זבוב אחד או זבובים מועטים שנפלו בכוס, שבזה נחלקו המ"ב והחזו"א אם הם נחשבים כמעורבים עם כל המשקה או לא. ועכ"פ לדעת שניהם מותר להוציאם עם קצת משקה, לדעת המ"ב הטעם הוא ככל הוצאת פסולת עם מקצת מן האוכל שמוותר. ולדעת החזו"א משום שכל האיסור בזבוב הוא מחמת המשקה המעורב בגופו, וכשמוציאו עם קצת משקה לא יוצא המשקה מגופו.

אולם, במקרה שנפלו הרבה זבובים בכוס עד שנחשב המשקה שבכוס עכור מחמתם, גם לפי החזו"א נחשבים הזבובים מעורבים עם המשקה שבכוס, (כ"כ בספר חוט השני ח"ב פרק כ"ה ס"ק). ומעתה לדעתו יהיה אסור להוציאם אפילו עם קצת משקה, וככל מקום שסובר החזו"א שאסור להוציא פסולת עם קצת אוכל.

אבל לדעת המ"ב גם בזה יהיה מותר, ככל מקום שמתיר המ"ב את הוצאת הפסולת ביחד עם קצת מן האוכל.

תוית עם חותם המאפיה שבדבוקה ע"ג החלה, האם מותר לקלפה ממנה בשבת?

תוית זו כיון שהיא דבוקה היטב לחלה נחשבת כמעורבת עמה, ואסור לקלפה ממנה בשבת. והעצה בזה שיחתוך קליפה דקה מהחלה ביחד עם התוית. ובמקרה זה מועילה עצה זו גם לפי דעת החזו"א. והטעם, משום שהתוית אינה מעורבת עם כל החלה אלא רק עם המקום שהיא דבוקה בו, וכיון שהסירה ביחד עם קליפה מהחלה שהיא דבוקה בה, הרי לא הפריד את הפסולת מהאוכל (ספר אורחות שבת פרק שלישי סעיף ס"ז).

וכמו כן, אם נשארו פיסות קטנות של נייר אפיה הדבוקות בתחתית העוגה, אסור לקלפן בפני עצמן, אלא רק עם חתיכה מהעוגה שהן דבוקות עליה. [אבל הסרת נייר האפיה כולו מתחתית העוגה מותר, אפי' כשהעוגה דבוקה בו, כיון שאין נייר האפיה מעורב כלל עם העוגה שהרי ניכרים הם היטב כל אחד בפני עצמו, והרי הוא כמסיר את העוגה מתבנית האפיה] (שם הערה ע"א).

לעילוי נשמת

הר"ר ישראל ברוך פורטוני ז"ל
בן ר' יצחק ז"ל

תנצב"ה

נתנם ע"י אחיו הר"ר יצחק פורטוני הי"ד

לעילוי נשמת

הר"ר חיים מלכה ז"ל
בן הר"ר יהודה ז"ל

תנצב"ה

נתנם על ידי הר"ר יהודן מאיר הי"ד

לעילוי נשמת

הר"ר רונן בן מאיר ז"ל
בן הר"ר יעקב יוסף ז"ל

תנצב"ה

נתנם על ידי הר"ר יהודן מאיר הי"ד

מרכז למודי דעת

מהיום תוכל לשלב למודי הלכה בתוך סדר היום העמוס שלך. הצטרף עוד היום לשעורי ההלכה מבית למודי דעת הנשלחים לאלפי בתים בארץ ובעולם ומביאים את הלומד לרמה גבוהה בידיעת הלכה.

- תכנית לימודים ייחודית המסייעת ללומד להגיע לרמה גבוהה בידיעת ההלכה.
- התכנית משלבת שיעורי הלכה כתובים הנשלחים בדיוור ישיר לבתי הלומדים, שאלות סיכום וחזרה, מבחנים תקופתיים, קשר עם רבנים ותעודה.
- שיעורים בהלכות: איסור והיתר, שבת, עירובין, נדה, מקוואות, חופה וקידושין, אבלות.
- למודי דיינות.
- הכנה מושלמת לבחינות ברבנות.
- מוכר לשנת שבתון

